

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio I. Quid sit Privilegium, & quotuplex, at quomodo intelligendum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

dictum est, ad Canones circa Interstitia ab uno ad alios Ordines extendendum est.

Vel Subdiaconis Matrimonium permittunt, ratave habent Matrimonia, sive post Ordines Sacros, sive post Vota, contracta; & Isti quoad Theoriam utiles: hinc enim discitur, quid circa Ministrorum Sacrorum Cœlibatum, quid circa Voventium Matrimonia præstare possit Ecclesia. Utilitas eadem percipitur ex Canonibus, quibus Matrimonia Claudefina rata sunt.

Vel effraem Testium multitudinem ad Episcoporum & Presbyterorum condemnationem, eosque ejusdem Ordinis postulant; & Hi Praxi utiles: Ex his enim Canonibus, tam ut constitutis, quam ut abrogatis, consideratis, colligitur convenire, nec non & expedire, ut qui in aliorum correctionem positi sunt, non nisi cum labore multo condemnari possint, atque ad illorum condemnationem, major Testium numerus requiratur istorumque defectus fiat, accuratiusque examinentur, sed periculosissimum fore, ad hoc tantum requiri Testium numerum ejusque generis, qui reperiri vix possent.

Vel præscribunt, quæ faciendæ erant dum Bella Privata vigeant, ac inter alia, quibus Temporibus, & circa quas Personas treuga & pax servandæ erant; & Isti Canones ad Theoriam utiles, cum doceant circa Temporalia Ecclesiam Leges condere posse, iis, quorum interest, consentientibus; ad Praxim quoque profunt; hinc enim discitur etiam in Bellis, Rerum Sacrarum, ut & Personarum rationem aliquam habendam esse, cum in his Bellis utrarumque ratio haberetur maxima.

Vel Canones abrogati versantur circa Ecclesiarum Episcopatum vacantium administrationem, sive à Metropolitanis, sive à Episcopo antiquiori, sive à Capitulo ipso aliàs faciendam, nunc verò à Vicario Capituli, quoad Spiritualia, & ab Oeconomis Regiis, quoad Temporalia; & Isti etiam Praxi utiles, cum eadem ferè ab Hodiernis Administratoribus faciendæ sint, quæ ab Antiquis agenda erant.

Vel Ecclesiarum, Personarum Ecclesiasticarum, Bonorumque Ecclesiasticorum Immunitates à Potestate Temporalis expressè concessas, vel illà consentiente aliter introductas respiciunt; & Hi profectò etiam utiles tam quoad Theoriam, quam quoad Praxim; cum doceant quibus Ecclesiæ, Personæ Ecclesiasticæ, Bonaque ad Ecclesias pertinentia privilegiis frui debeant, quotiès Publicæ Res id patiuntur.

Vel privilegium Ecclesiis concessum, quo ad illas Confugientes, hinc inviti extrahi non possent, spectant, & propter incommoda hinc secuta, abolitum; & Isti Canones Theoriæ & Praxi utiles; ostendunt siquidem, quæ reverentia Locis Sacris debeat, & quamdiù ipsis exhibenda.

Vel nonnulla Impedimenta Matrimonium dirimentia, vel prohibentia tantum, omninò vel partim sublata respiciunt; & Isti Theoriæ utiles, quia docent, quid possint, circa Matrimonia, qui illos Canones vel constituerunt, vel abrogarunt.

TRACTATUS DE PRIVILEGIIS,

PARS PRIMA.

Continens Decisiones Juris propriis ipsius verbis desumptas.

Genus quoddam Legis est Privilegium, cum, & secundum nomen, & secundum rem, nihil aliud significet, quam privatam Legem, quæ & Gratia, & Beneficium, & Indulgentia, & Favor passim dicitur in Jure Canonico; multum verò affinitatis habet cum Rescripto, & Mandato, utpotè cum Rescripto concedatur; quare pleraque, quæ de Rescriptis dicta sunt, intelligi possunt de Privilegiis, & vicissim, quæ de Pri-

viligiis decisa sunt, possunt Mandatis attribui. Hic primùm colligentur, quæ propriis verbis in Jure continentur; postea, quæ quoad sensum comprehenduntur, additâ illorum explicatione.

SECTIO I.

Quid sit Privilegium, & Quotuplex, ac Quomodo intelligendum?

I. Privilegium est Lex privata. *De Verborum significatione. Cap. Abbate. §. penult. contra quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

II. Confitemini aliam esse Generalis Ecclesiæ Consuetudinem, postquam ea, quæ vos geritis, vobis ex Privilegio vindicatis: nulla vobis in hac re poterit remanere dubietas. *DIST. C. 8. Contra morem. §. 1.*

III. Privilegium est id, quo Quidpiam conceditur. *ibid.*

IV. Non esset Lex privata, nisi aliquid specialiter indulgeret. *ibid.*

V. Privilegii Concessio debet, aliquid conferre Gratiæ specialis. *in VI. De Privilegiis. Cap. Si Papa. §. 1. Si autem. fin. in VI. LIB. V. TIT. VII. Cap. 10.*

VI. Privilegia sunt Leges Privatorum, quasi privatæ Leges. *DIST. III. Cap. 3. Privilegia. init.*

VII. Privilegium inde dictum est, quòd in privato feratur. *ibid.*

VIII. Privilegia Apostolica sunt Romanæ Ecclesiæ Scripta Authentica. *De Privilegiis. Cap. Dilecti. fin. Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 4.*

IX. Privilegium personale Personam sequitur. *in VI. De Regul. Juris. Regulâ 7.*

X. Tale Privilegium non continet Jus Publicum, nec est Publicum utilitate & autoritate. *De foro Competenti. Cap. Dilecti. GLOSSA colligit. LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 17.*

XI. Privilegium aliud Donationis, aliud Confirmationis. *De Fide Instrumentorum. Cap. Inter Dilectos. §. Caterum. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.*

XII. Privilegium Reale est, per quod res ipsa est privilegiata. *De Privilegiis. Cap. Consultationi. Cum GLOSSA colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 33. Quod est ultimum.*

XIII. Privilegium Donationis, quò donantur res tamquam sunt traditæ & concessæ; seu per quod rerum Dominium intelligitur acquiri Donatario. *ibid.*

XIV. Privilegium Confirmationis, quo res prius habitæ & possessæ confirmantur. *ibid.*

XV. Sic intelligenda sunt verba Privilegii, ut res, de quâ agitur, valere possit potius, quam perire. *De Verborum significatione. Cap. Abbate. §. Penult. Contra quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

XVI. Privilegium ita intelligendum est, quòd ii, quibus concessum est, aliquam ex Indulgentiâ datâ videantur Gratiam consecuti. *De Privilegiis. Cap. In his. §. Undè. fin. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 30.*

XVII. Verba Privilegii aliquid operari debent. *in VI. De Privilegiis. Cap. Si Papa. §. 1. Si autem. fin. LIB. V. TIT. VII. Cap. 10.*

XVIII. Verba Privilegii sic intelligenda sunt, ut omnis ambiguitas tollatur. *De Verborum significatione. Cap. Abbate. §. Penult. Contra quod. LIB. V. DECR. TIT. XL. Cap. 25.*

XIX. Privilegium debet intelligi eo modo, quo potest magis valere. *De fide Instrumentorum. Cap. Inter Dilectos. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6. §. Caterum.*

XX. Verba Privilegii secundum propriam significationem sunt intelligenda. *De Decimis. Cap. Ad Audientiam. Colligitur. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 12.*

XXI. Non decipi beneficio nos oportet, sed juvari. *De Commodato. Cap. Unico. §. Contra. fin. LIB. III. DECR. TIT. XV. Cap. unico.*

XXII. Privilegia sic intelligenda sunt, ut intellexit

Au. or

Autor ipsorum. *De Decimis*. Cap. *Dilecti*. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 8.

XXIII. Indulgentia intelligitur esse concessa sine alterius injuriâ. *De Privilegiis* Cap. *Pastoralis* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 19. nisi alieno juri expressè derogat. *ibid.*

SECTIO II.

Quomodo observanda sint Privilegia, & ad quæ se extendant?

I. Privilegiis Apostolicis deferri debet reverenter. *De Privilegiis* Cap. *Cum Capella*. §. *Quocirca* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 16.

II. Apostolicorum Privilegiorum vim & potestatem non solo verbo servare debemus. *De Privilegiis*. Cap. *Quanto. med.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 26.

III. Sententiæ in fraudem Privilegiorum Apostolicorum ferri non debent. *ibid.* §. *Nolentes*.

IV. Secundum quod invenitur in Privilegio ita observandum est. *De Privilegiis*. Cap. *Porrò*. LIB. V. TIT. XXXIII. Cap. 7.

V. Sic quisque Privilegiorum suorum servare tenorem debet, quod eorum metas transgredi minimè videatur. *ibid.* Cap. 7. *fin.*

VI. Licet Papa alicui Privilegium concedat, non tamen vult, quod ille, cui concessit, eo utatur in præjudicium alterius. *De autorit. & usu Pall.* Cap. *Ex suorum*. §. *licet*. LIB. I. DECR. TIT. VIII. Cap. 5. nisi expressè derogat juri alterius.

VII. Privilegiati ita sint suo jure contenti, quod justitiam non impediunt aliorum. *De Privilegiis*. Cap. *Patentibus*. *fin.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 10.

VIII. Nunquam contingere debet, ut Indulgentia plus dispendii, quam utilitatis, afferat. *ibid.* Cap. *consultationi* *fin.* Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 31. quod est ultimum.

IX. Privilegium sic integrum observari debet, ut & ipsum alii non infringant; & qui illud habent, ejus limites non excedant. *in VI. De Privilegiis*. Cap. *Volentes*. *init.* Colligitur. LIB. V. TIT. VII. Cap. 1.

X. Subditus non tenetur parere Superiori aliquid exigenti vel præcipienti contra tenorem sui Privilegii. *De Excessib. Prælatorum*. Cap. *Sanè*. LIB. V. DECR. TIT. XXXI. Cap. 5. *Rubr.*

XI. Privilegium non extenditur principaliter ad alias Personas, quam ad expressas. *in VI. De Privilegiis*. Cap. *Licet. cum* GLOSSA. LIB. V. TIT. VII. Cap. 11.

XII. Temerarium est & indignum, aliquem sibi suâ autoritate præsumere, quod alii singulari Privilegio concessum est. *De Privilegiis*. Cap. *Sanè. init.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9.

XIII. Privilegium uni concessum non potest ad alium extendi propter identitatem rationis. *ibid.* *Rubr.* seu TITULUS, vel potius *Summarium*.

XIV. Privilegium Personale ad Jus Commune trahi non debet. *De Concessione Præbend.* Cap. *Constitutus*. GLOSSA Colligit. LIB. III. DECR. TIT. VIII. Cap. 11.

XV. Quod ob Gratiâ alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. *in VI. De Reg. Juris*. Reg. 61.

XVI. Privilegia singulorum non possunt Legem facere Communem. CAUSA XXV. QUÆST. II. Cap. 2. *Non statim*. CAUSA. XXV. QUÆST. I. post Cap. 16. *GRAT. circa fin.*

XVII. Aliquod Privilegium ita est alicujus Ecclesiæ, ut Communem Legem omnino dare non possit, non enim quod uni sigillatim conceditur, statim omnibus convenit CAUSA XVI. QUÆST. I. Cap. 39. *Hinc est. fin.*

XVIII. Privilegiati suorum Privilegiorum frustrari non debent effectu. *in VI. De Privilegiis*. Cap. *Ut Apostolica. init.* LIB. V. TIT. VII. Cap. 6.

XIX. In Generali Concessione illa non veniunt, quæ

non esset Quis verisimiliter in specie concessurus. *in VI. De Penitentiis*. Cap. *Si Episcopus med. & in VI. De Reg. Juris*. Reg. 81. C. 2. *De Penit. in VI.*

XX. Quod aliquibus pro pietate conceditur, ad aliorum injuriam Papa non vult redundare. *De Ecclesiis edificandis*, Cap. *Cum dicat*. LIB. III. DECR. TIT. XLVIII. Cap. 2.

XXI. Quod alicui gratiosè conceditur, trahi non debet ab aliis in exemplum. *ibid.* Reg. 74.

XXII. In Argumentum trahi nequeunt, quæ propter necessitatem aliquandò sunt concessa. *ibid.* Reg. 78.

XXIII. Non licet Episcopis contra libertatem à Sede Apostolicâ alicui concessam, aliquid exigere; alioquin liberum est, quod petitur, denegare. *De Excessib. Prælator.* Cap. *Sanè*. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. III. Cap. 5.

XXIV. Odia restringi, & Favores convenit ampliari. *ibid.* Reg. 15.

XXV. Quæ à Jure Communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda. *ibid.* Reg. 28.

XXVI. Privilegium derogat Juri Communi. *De foro Competenti*. Cap. *Cum contingat* GLOSSA colligit. LIB. II. DECR. TIT. II. Cap. 13.

XXVII. Privilegium saltem causam præscribendi præbet. *in VI. De Privilegiis* Cap. *Cum Persona*. §. *Quod si*. LIB. V. TIT. VII. Cap. 7.

XXVIII. Qui concessit Privilegium, intentionem suam declarare debet, cum dubitatur ad quid se extendat. *De Verborum significatione* Cap. *Dilecto*. §. *autoritate, init.* Colligitur.

XXIX. Quod conceditur in uno Casu, non propterea in aliis Casibus intelligitur concessum, vel permissum. *in VI. De Hereticis* Cap. *Præsidentes. fin.* LIB. V. TIT. II. Cap. 6.

XXX. Privilegium, cum sit odiosum, non debet extendi, nisi quatenus in eo expressè continetur. *De Privilegiis*. Cap. *Pastoralis*. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 19.

XXXI. Quod in majori conceditur, licitum esse videtur & in minori. *Qui Filii sint legitimi*. Cap. *Per Venerabilem. init.* LIB. IV. DECR. TIT. XVII. Cap. 13.

XXXII. Ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur. *De Decimis*. Cap. *Ex parte. fin.* LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 27.

XXXIII. Privilegium, quod convenit alicui ratione unius rei, eidem non prodest respectu alterius rei, vel loci. *ibid. de Privilegiis*. Cap. *Cum Capella*. §. *Quocirca juncta Rubr.* LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 16.

XXXIV. Privilegium in expressis Casibus tantum valet. *De autoritate & usu Pallii*. Cap. *Ex tuarum*. §. *licet*. LIB. I. DECR. TIT. VIII. Cap. 5. Colligitur.

XXXV. Indulgentia non valet, nisi secundum, id quod in eâ expressum est. *De Translat. Episcopi* Cap. *Licet* Colligitur. LIB. I. DECR. TIT. V. Cap. 4.

XXXVI. Per Privilegium Conventioni non derogatur, nisi de ipsâ contineatur in eo. *De Decimis* Cap. *Ex multiplici*. §. *Undè* LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 3.

XXXVII. Privilegium non est extendendum ultra intentionem Autoris. *De Decimis*. Cap. *Dilecti* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 8.

XXXVIII. Nulli possunt se tueri Privilegio ad iniquum compendium. *De Sent. Excom.* Cap. *Nulli*, GLOSSA colligit LIB. V. DECR. TIT. XXXIX. Cap. 8.

XXXIX. Privilegium ad unam rem datum, non debet extendi ad aliud. *ibid.* Colligitur.

XL. Privilegium trahitur ad res futuras & consecuturas. *De Decimis*. Cap. *Ex parte* GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 27.

XLI. Privilegium non debet extendi ad id, ex quo alius gravaretur enormiter. *ibid.* Colligitur.

XLII. In Privilegiis Verbum Generale & indefinitè prolatum, ad futurum extenditur. *De Privilegiis*. Cap. *Quia circa fin.* GLOSSA coll. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 22.